

Намалява броят на бездомните кучета

Според доклад, изготвен от експертите на фондация „Четири лапи“ съществува трайна тенденция за постепенно намаляване популацията на бездомните кучета в град Велико Търново.

В същото време се наблюдава непропорционалното им разпределение в различните квартали и райони на града. Увеличава се броят на бездомните котки.

Докладът е изготвен по молба на Община Велико Търново и е предоставен безвъзмездно за нуждите на успешно управление и справяне с проблема с бездомните кучета.

Според непрецизно преброяване по наблюдение преди няколко години броят на бездомните кучета бе определян около 2 000. В момента бездомните кучета в цялата община, съгласно прецизна и утвърдена методика е 325!

За пръв път за Велико Търново е изготвен цялостен доклад, който на базата на утвърдена методика показва броя на бездомните кучета в града и общината.

Докладът съдържа следните основни моменти:

- **Домашни животни.** Основна причина за наличието на нови и нови безстопанствени животни е липсата на контрол върху домашните кучета и котки. Това от една страна включва контрол върху свободното им предвижване, а от друга – върху възпроизводството им. Контролът е отговорност както на самите собственици, така и на местната и централна власт. Отговорност на всеки собственик е да не допуска домашният му любимец да напуска мястото, където е отглеждан, както и да не се възпроизвежда, при положение, че не могат да бъдат положени адекватни грижи за поколението му.

- **Рискови социални групи или райони.** В повечето случаи притокът на животни-компаньони от дома към улицата се благоприятства в районите, където контролът на самите собственици е нисък (най-вече поради ниско ниво на образование или чувство за отговорност), а осъществяването на контрол от страна на местната власт е трудно. По правило в централните градски райони притокът от дома към улицата е по-нисък.

Наличието на данни за броя на безстопанствените животни е основна предпоставка за правилното планиране на мерките за ограничаване на популацията им. Това важи особено за по-големите населени места. Преброяването, извършено от фондация „Четири лапи“ в Община Велико Търново, беше осъществено по молба на общината, с цел определянето на необходимите ресурси за решаване на проблема от страна на местната власт.

Използвана методика

За установяване броя на безстопанствените животни на територията на Община Велико Търново беше приложена методика, разработена от специалисти на фондация „Четири лапи“, която успешно е прилагана в много страни.

За прилагането на методиката за преброяване на безстопанствените кучета е необходима информация за обща дължина на пътната мрежа (в километри) и/или общ брой на жилищните сгради и/или брой на улиците. По време на самото преброяване екип обикаля улиците на населеното място и отчита броя на забелязаните животни за изминатото разстояние/брой сгради/брой улици. Данните се попълват в анкетна карта, като след обобщаването им по формула се изчислява общият брой на безстопанствените животни.

За изчисляване на крайния брой на котките полученият резултат допълнително се умножава по коефициент 1,3.

Начин на провеждане на преброяването

Преброяването на безстопанствените кучета и котки на територията на Община Велико Търново беше извършено в периода 18 – 22.11.2013 г. Ангажирани бяха 2 екипа на фондация „Четири лапи“. Освен гр. Велико Търново, преброяването обхвана и 8 други населени места – градовете Килифарево и Дебелец и селата Арбанаси, Леденик, Шемшево, Шереметя, Малки чифлик и Беляковец. Самото преброяване се извършваше рано сутрин (между 8 и 12 ч.) и следобед (между 16 и 19 ч.). За времето на преброяването бяха обходени 297 километра от общата пътна мрежа. В гр. Велико Търново бяха обхванати 196 километра, по-голямата част от които пеш.

Резултати

Според данни, предоставени от отдел „Екология“ към Община Велико Търново, общата пътна мрежа на града възлиза на 231.1 километра. При покрити 196 километра пътна мрежа и преброени 275 кучета и 502 котки, общият брой на безстопанствените животни в град Велико Търново към периода на преброяването е изчислен съответно на **325 кучета и 771 котки**. Броят на кастрираните скитащи кучета е между 146 и 340, или между 30 и 70 % от общата популация на всички безстопанствени кучета. Голямата разлика в стойностите се дължи на невъзможността за точно определяне на всички кастрирани кучета.

Обща характеристика на популацията

Като цяло броят на безстопанствените животни е в рамките на нормалното за страната. Прави впечатление niskият брой на безстопанствените кучета, което може да се счита, че е една от причините за увеличения брой котки. Не може да се говори за свръхпопулация от безстопанствени кучета или котки, тъй като общият им брой на 100 жители е 1.5 (свръхпопулация е налице в случай, че общият брой на бездомните кучета е в съотношение 1:10 спрямо населението). Характерно е, че няма обособени големи глутници. Прави впечатление фактът, че разпределението по квартали е неравномерно, като основната концентрация на скитащи котки е в централната част на града. Има случаи на домашни кучета, които се пускат свободно на разходка пред къщите или блоковете, което е допълнителна предпоставка за увеличаване на популацията от безстопанствени кучета.

Препоръки

Въз основа на направеното проучване на популацията от безстопанствени животни на територията на Община Велико Търново и във връзка с нейното намаляване, бихме могли да направим следните препоръки:

- **Поддържане на контрол на средата.** Това включва основно редовното сметосъбиране и сметоизвозване. По наши наблюдения към момента на извършване на преброяването сметосъбирането в град Велико Търново е на добро ниво и няма задържане на отпадъците в контейнерите повече от един ден.

- **Контрол над домашните кучета и котки.** По предоставени данни от Община Велико Търново, общият брой на регистрираните домашни кучета от 2008 г. до 2013 г. в обходените населени места е както следва:

Арбанаси – 64 бр.

Беляковец – 30 бр.

Велико Търново – 175 бр.

Дебелец – 165 бр.

Килифарево – 61 бр.

Леденик – 59 бр.

Малки чифлик – 21 бр.

Шемшево – 127 бр.

Шереметя – 35 бр.

В тази насока препоръката ни е за засилване на дейността по регистрацията на домашните кучета и редовно събиране на общинските такси от собствениците. Налагането на добра система за идентификация (с микрочип) и въвеждане на данните в електронна база данни ще гарантира контрол върху притока на животни от дома към улицата и възможност за по-пълнен анализ на факторите, влияещи върху популацията от скитащи кучета. Систематизираната и изчерпателна информация относно домашните кучета, отглеждани на територията на Община Велико Търново, и най-вече – брой на новорегистрираните домашни кучета за всяка следваща година, брой на освободените от такса животни и конкретната причина за това (кастрация, поставен микрочип, куче водач, служебно или ловно куче) и породата (или липсата на такава) на всяко регистрирано куче ще позволи точна оценка на отношението на собствениците и ще даде възможност на общината да прецени как по-добре да насочи своите усилия и информационни кампании.

- **Контрол на безстопанствените кучета и котки.** По предоставени данни от Община Велико Търново, общият брой на кастрирани, обезпаразитени и ваксинирани безстопанствени кучета от 2008 г. до 2013 г. е както следва:

Кастрирани – 6132 бр.

Обезпаразитени – 5707 бр.

Ваксинирани – 5484 бр.

Осиновени – 74 бр.

Впечатление прави липсата на кастрирани котки през годините на фона на многочислената популация. За постигане на високи резултати в кратки срокове трябва да се заложи на масовата кастрация не само на безстопанствените кучета, но и на котките. Едва след като бъде блокиран притокът на животни от дома към улицата и бъде достигнат висок процент (над 80%) на кастрация на безстопанствените животни може да се отчете установяване на контрол над популацията от улични кучета и котки. Добрата приютна дейност чрез общинска структура или сътрудничество с неправителствена организация за защита на животните също ще спомогне за ограничаване на притока на животни от дома към улицата – при случаи на изоставени котки или кучета, чиито собственици не могат да се грижат за тях или са починали. Организирането на ежегодно преброяване на безстопанствените животни, което да отчита и броя на кастрираните, е добър начин за оценка на моментното състояние на популацията, както и на резултата от дейността по овладяването ѝ. С цел по-доброто отчитане на обработените кучета и котки е необходимо извършването на добра видима и трайна маркировка, като препоръчваният от нас начин при кучетата е чрез ушна марка с пореден номер и микрочип, а при котките – татуировка и купиране на връхчето на ухото. Практиката ни показва, че обществото възприема по-добре третираните животни, когато те са отчетливо маркирани.

- **Работа с гражданите и собствениците на животни-компаньони.** В тази насока най-добрият подход не е забранителният, а насърчителният. Опитът сочи, че при налагането на голям брой забрани, тяхното спазване и контролиране става практически невъзможно от една страна, а от друга хората се чувстват дискриминирани. Без да забравяме, че проблемът с бездомните животни е породен най-вече от човешката безотговорност и имайки предвид, че хората не бива да бъдат санкционирани за това, че проявяват състрадание, трябва да се работи най-вече в посока на повишаване на културата на собствениците на животни-компаньони.